

BELEID ROND HET NIEUWE CORONAVIRUS COVID-19 IN DE THUISZORG

1 Het virus en de symptomen van COVID-19

In december 2019 meldden de gezondheidsautoriteiten in Wuhan, China, een cluster van patiënten met een longontsteking van onbekende oorzaak. Een nieuw type coronavirus werd geïdentificeerd als oorzaak. Sindsdien heeft de epidemie zich verspreid naar vele landen op alle continenten. SARS-CoV-2 is het oorzakelijke virus.

De **overdracht** van dit virus verloopt **grotendeels via kleine druppeltjes die ontstaan bij spreken, hoesten, niezen (= droplet- of druppelinfectie) van een besmettelijke patiënt**. Het is ook mogelijk dat een persoon besmet wordt door voorwerpen of oppervlakken aan te raken die besmet zijn door het virus en nadien de neus, mond en misschien ook de ogen aan te raken, maar dat is niet de hoofdwijze van besmetting (=druppelcontactinfectie).

De **incubatietijd** wordt op **gemiddeld 5 dagen** geschat, maar kan oplopen tot 14 dagen.

De **symptomen** die het meest voorkomen zijn **koorts** en **hoest** maar de ziekte kan zich ook presenteren onder de vorm van **moeheid, spierpijn, kortademigheid, keelpijn** en **hoofdpijn**.

Bij **bejaarden en personen met chronische ziekten** (o.a. hart- of longaandoeningen, nierziekte, diabetes, ...) is het **risico** op ernstige ziekte **groter**.

De **aanpak** van Covid-19 is erg **gelijkaardig** aan de aanpak van (**uitbraken van**) **seizoensgriep** (influenza).

Een overzicht van de richtlijnen voor zorgprofessionals over het coronavirus COVID-19 vind je hier:

- <https://www.zorg-en-gezondheid.be/overzicht-van-richtlijnen-voor-zorgprofessionals-over-het-coronavirus-covid-19>
- www.info-coronavirus.be

Dit document bespreekt algemene maatregelen en de maatregelen die moeten genomen worden bij een (vermoeden van) besmetting van een persoon met SARS-CoV-2, het nieuwe coronavirus in de thussituatie volgens de kennis d.d. 06 maart 2020.

2 Richtlijnen voor de organisatie

- **Personeelsleden met infectiesymptomen en -klachten blijven thuis!**
- Herinner het personeel aan het correct uitvoeren van de algemene voorzorgsmaatregelen en omgevingshygiëne. U vindt op de website www.zorginfecties.be en op www.zorg-en-gezondheid.be allerlei materiaal om een correcte toepassing van handhygiëne te ondersteunen in uw voorziening.
- Voorzie voldoende materiaal zoals handschoenen, handalcohol, schorten, mond-neusmaskers, ... in de mate van het mogelijke en de beschikbaarheid. Rationaliseer het gebruik van de meest schaarse producten, vermijd verspilling.
- Wees waakzaam voor symptomen van Covid-19 (koorts, hoest, ademhalingsproblemen, keelpijn, hoofdpijn, spierpijn, ...)
- Personeel dat onbeschermd contact (zonder masker) heeft gehad met een persoon met bevestigde Covid-19 raadpleegt zijn/haar huisarts. De huisarts moet Zorg en Gezondheid verwittigen. Het personeelslid moet de personeelsverantwoordelijke van zijn/haar organisatie inlichten. Vanuit de organisatie wordt de arbeidsgeneesheer op de hoogte gesteld.
- Ofschoon dit niet conform is met de nationale procedures zoals voorgeschreven door de Risk Management Group, kan een individuele werkgever personeel zonder symptomen dat is teruggekomen uit een gebied met wijdverspreide transmissie (om te weten waar wijdverspreide transmissie is zie [gevalsdefinitie op sciensano](#)) vragen om zevendagen thuis te blijven na hun terugkeer.
- Personeel dat in contact is geweest met een bevestigd besmette persoon, maar daarbij masker en handschoenen droeg, kan blijven verder werken maar schenkt uiteraard, net als iedereen, extra aandacht aan hygiënische maatregelen en is waakzaam voor symptomen.
- Bij het ontstaan van infectiesymptomen wordt de huisarts en indien nodig de arbeidsarts gecontacteerd.
- Uitval van teveel personeelsleden kan de continuïteit van de dienstverlening in het gedrang brengen. Probeer eerst intern de prioritaire zorgprocessen veilig te stellen en andere processen uit te stellen. Maak een prioritering van meest (mogen geen moment onderbroken worden) naar minst prioritaire processen (uitstel > 6 weken mogelijk). Bij hoge nood wordt best in overleg getreden met de lokale autoriteiten.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid is zich bewust van de schaarste van het beschermingsmateriaal. Van zodra er nieuwe/andere richtlijnen worden ontwikkeld voor de gebruik van het materiaal, worden deze ook overgemaakt aan alle betrokken diensten en voorzieningen.

3 Het is uitermate belangrijk om ALTIJD de algemene voorzorgsmaatregelen toe te passen (ook in deze corona crisis)

Algemene voorzorgsmaatregelen zijn deze maatregelen die **altijd bij elke persoon/patiënt** moeten toegepast worden. Ze zijn van toepassing voor **alle personen** ongeacht hun infectieuze toestand en zijn het fundament van infectiepreventie!

- **Ontsmet de handen:**

- vóór en na zorgcontact met een gebruiker.
- vóór een zuivere of invasieve handeling.
- na contact met de directe omgeving van de gebruiker.
- na het uittrekken van handschoenen.
- na het wassen van je handen na accidenteel contact met lichaamsvochten, bloed of slijmvliezen.

Draag persoonlijke beschermingsmiddelen zoals handschoenen/ beschermerschort / spatbril /masker wanneer er kans is op contact met speeksel, fluïmen,... Wissel handschoenen en beschermerschort na elke verzorging van een gebruiker en pas nadien handhygiëne toe volgens indicatie.

- Leef hoest- en niesetiquette na en leer dit ook aan je gebruikers:

- Bedek bij snuiten en niezen de neus en mond met een papieren zakdoek. Gooi de zakdoek nadien in de vuilnisbak. Als je geen zakdoek hebt, hoest of nies dan in je elleboog of voorarm (niet in je hand).
- Was na hoesten of niezen je handen met water en vloeibare zeep. Gebruik papieren wegwerphanddoekjes of een schone handdoek om de handen te drogen.

U vindt [hier](#) filmpjes over het correct uitvoeren van handhygiëne, het correct uittrekken van handschoenen, naast allerlei ander ondersteunend materiaal voor een goed hygiënebeleid.

Gedrukte campagnematerialen en hygiënekaarten kunnen gratis besteld worden via <https://www.zorg-en-gezondheid.be/bestelformulier-campagnematerialen-handhygiëne>.

U kan ook een [specifieke affiche](#) met de voorzorgsmaatregelen afprinten, ophangen en verspreiden.

4 Extra maatregelen voor de verzorging van een persoon die (vermoedelijk) besmet is

Het uitgangsprincipe is dat de verzorging thuis moet gegarandeerd blijven. Thuisisolatie en verzorging in de eigen omgeving genieten de voorkeur. Alle diensten moeten kunnen blijven langkomen bij deze persoon.

Van het ogenblik dat een test is afgenomen, gaan we uit van een vermoedelijke besmetting en wordt de persoon verzorgd alsof hij/zij besmet zou zijn.

4.1 TESTING OP COVID-19

De indicaties om te testen worden gesteld door de gevalsdefinitie. Deze verandert regelmatig naar aanleiding van gewijzigde epidemiologie, waardoor het nodig is om telkens de meest recente versie te raadplegen op de [website van Sciensano](#).

De huisarts kan beoordelen of een ziek persoon dient getest te worden. De test kan dan afgenomen worden in een ziekenhuis of door de huisarts indien hij/zij over het nodige afname- en beschermingsmateriaal beschikt.

De arts die de infectie vaststelt verwittigt de familie en de mantelzorger(s) en geeft een document mee waardoor ook andere zorgverleners die aan huis komen, verwittigd worden van de (mogelijke) besmetting

Dit document wordt zo snel mogelijk ter beschikking gesteld op de website van Zorg en Gezondheid.

Op de [website van Sciensano](#) vindt men de procedure voor staalname door middel van een nasofaryngeale wisser, het aanvraagformulier voor het labo en de vragenlijst die dan dient ingevuld te worden.

Indien een test aangewezen is, wordt de persoon – tot het resultaat van de test bekend is – benaderd alsof hij bewezen besmet is (isolatiemaatregelen met bijkomende voorzorgsmaatregelen) tot het testresultaat bekend is.

4.2 ALGEMEEN

Al het materiaal dat niet nodig is voor de verzorging, blijft buiten de woning (indien mogelijk in de wagen van de zorgverlener).

Blijf transparant communiceren met de persoon en zijn omgeving.

Heb voldoende aandacht voor het welbevinden van de besmette persoon. Vraag aan de familie/vrienden om de persoon bijvoorbeeld regelmatig eens te bellen zodat hij/zij niet te eenzaam is.

Thuiszorg blijft de voorkeur. Bekijk welke zorg of ondersteuning noodzakelijk is en stel niet urgente zaken uit. Indien de besmette persoon ernstig ziek wordt, dient in overleg met de huisarts en de familie een opname in het ziekenhuis overwogen te worden. Verwittig bij verplaatsing naar een andere zorgvoorziening het personeel van de ziekenwagen en de andere zorgvoorziening over de mogelijke of bevestigde COVID-19, zodat zij de nodige voorzorgsmaatregelen kunnen nemen. U vindt het transportdocument via deze [link](#).

Hygiëneadvies voor de persoon met symptomen van en een effectieve Coronavirus-infectie die thuis geïsoleerd is, vind je [hier](#).

Plan het bezoek aan de zieke persoon als laatste in de dagplanning.

4.3 GOEDE HYGIËNE EN BESCHERMING

- De algemene voorzorgsmaatregelen worden bij personen met een klinisch beeld passend bij COVID-19 (= koorts en hoest, maar ook van moeheid, spierpijn, kortademigheid, keelpijn en hoofdpijn) aangevuld met druppel-contactisolatiemaatregelen (chirurgisch masker, handschoenen, beschermerschort en eventueel bril).
- Bij **schaarste** aan **materiaal** is onderstaande aangewezen:
 - Minimaal chirurgisch masker + handschoenen;
 - Druppel-voorzorgsmaatregelen voor contacten zonder rechtstreeks fysiek contact met de besmette persoon of zijn nabije omgeving;

- Druppel-contactvoorzorgsmaatregelen voor alle andere handelingen.

Men draagt dus telkens minstens een chirurgisch mond-neusmasker en handschoenen bij het betreden van de kamer. De isolatiemaatregelen worden genomen tot alle symptomen van de COVID-19 besmette persoon verdwenen zijn en minstens zeven dagen na de start van de symptomen. Verwijder het masker bij het verlaten van de kamer en deponeer het in een afvalcontainer. Pas dan handhygiëne toe.

Bij mogelijk contact met lichaamsvloeistoffen of bloed zal men uit voorzorg naast handschoenen een schort en spatbril dragen.

Indien de voorziening/organisatie over wegwerpschorten beschikt, kunnen deze ook gebruikt worden.

- De besmette persoon verblijft zo veel als mogelijk in een **aparte kamer** en verlaat zijn woning niet.
- Bespreek met de persoon en zijn familie om het **bezoek zo veel mogelijk te beperken** tot enkel het **essentieel bezoek** en dit onder de juiste voorwaarden te laten plaatsvinden. Indien er toch bezoek bij de besmette persoon komt, draagt de bezoeker een masker en handschoenen en past hij bij het verlaten van de kamer /woning handhygiëne toe (= handontsmetting met alcoholgel).
- Ook in deze bijzondere omstandigheden is aandacht voor het welbevinden van de persoon erg belangrijk. Bezoek ter plaatse kan bijvoorbeeld vervangen worden door extra telefonisch contact.
- Draag afzonderlijke werkkledij per besmette persoon. Vervang de schort na het bezoek aan de besmette persoon. Een wegwerpshort per bezoek kan ook.
- Vraag de persoon zelf ook regelmatig de handen te wassen en een goede hoest- en nieshygiëne uit te voeren.

4.3.1 Verzorging

- Vermijd contact met lichaamsvloeistoffen en ontlasting van de gebruiker of gebruik indien nodig het gepaste beschermingsmateriaal.
- Houd **materiaal maximaal persoonsgebonden** (bv bloeddrukmeter, stethoscoop, thermometer, ...) Indien dit onmogelijk is, telkens goed reinigen en ontsmetten.
- Gooi wasgoed dat in aanraking is geweest met de gebruiker of zijn/haar directe omgeving, in een aparte wasmand.

4.3.2 Huishouden

- **Eetgerei** wordt best machinaal afgewassen. Indien er geen afwasmachine is, kan het eetgerei met de hand afgewassen worden met heet water en afwasmiddel.
- **Verlucht** indien mogelijk enkele keren per dag de kamer van de bewoner door de **vensters** te openen.

- **Linnen** dient steeds als besmet beschouwd te worden. Verwijder het vuil linnen onmiddellijk in een linnenzak (in staander met afgesloten deksel die met de voet bediend wordt). Duw de lucht niet uit de linnenzakken. Linnen wordt bij voorkeur gewassen op 60°. Draag handschoenen en een masker bij het behandelen van wasgoed en pas daarna handhygiëne toe.
- De kamers van zieke persoon moeten dagelijks **gereinigd** en **gedesinfecteerd** worden met een product dat actief is tegen SARS-nCov-2019, bvb. een chlooroplossing (javel) 1 eenheid javel wordt aangevuld met 9 eenheden water.
 - o Frequenter reinigen/desinfecteren van:
 - De 'high touch' punten: deurklink, telefoon/gsm lichtschakelaar, oppervlakken zoals tafel, afstandsbediening,...
 - Het sanitair (zeker spoelknop, handsteun, kraan,...).
 - o Gebruik minimaal één propere doek en proper (zeep)water per kamer.
 - o Was dagelijks de 'besmette' schoonmaakdoeken en –moppen gescheiden en op een zo hoog mogelijke temperaturen droog ze in de droogkast.
- Gooi al het **afval** dat in aanraking is geweest met de besmette persoon in een aparte afgesloten afvalzak die voorzien is in de kamer. Draag handschoenen bij het verwijderen van de afvalzak en voer het af met de rest van het huishoudelijk afval.
- Vraag aan de besmette persoon om het contact met huisdieren te vermijden.

Wij proberen onze uiterste best te doen om eventuele vragen en problemen die u wenst te melden aan Zorg en Gezondheid op te vangen via thuiszorg@vlaanderen.be en 02 553 35 09. Gelieve deze te centraliseren door de verantwoordelijke van uw voorziening.